

HODOSSY-TAKÁCS ELŐD

Marjovszky Tibor

(1953–)

Marjovszky Tibor 1953-ban született Budapesten, szülővárosában végezte alap- és középfokú tanulmányait. Érettségi vizsgát 1972-ben tett, a II. Rákóczi Ferenc Gimnáziumban. Nem tanult azonnal tovább, szakmai képesítést nem igénylő munkakörben kezdett dolgozni.

A Budapesti Református Teológiai Akadémiára 1974-ben nyert felvételt. Itt szerezte meg diplomáját (1980), lelkészi képesítését (1981) és doktori címét (1992). Budapesti tanulmányai mellett Hollandiában mélyedt el a teológiai irodalomban, ösztöndíjasként Utrechtben tanult az 1981/82-es tanévben. Teológusként hamar Pákozdy László Márton hatása alá került, aki alapvetően meghatározta a Szentírás felé forduló hallgató gondolkodásmódját, teológiai látását. Mellette meghatározó impulzusokat kapott Tóth Kálmántól, akinek később, már végzett lelkészként oktató kollégája lett Budapesten. Elsősorban az ószövetségi tudományok felé fordult figyelme, de ez esetében nem jelentett beszűkülést.

Marjovszky Tibor életében két olyan impulzust tartunk számon, ami tanulmányaitól kezdve végigkísérte aktív szolgálati idejét. Az elsőt nyugodtan nevezhetjük Pákozdy-hatásnak. Pákozdy (ahogy azt a válogatott tanulmányaiból kiadott kötet bevezető cikkében kifejtettük¹) egyszerre volt exegéta és vallástörténész, ószövetséges tudós és az intertestamentális irodalom avatott kutatója, de teljes magabiztossággal mozgott az újszövetségi tudományokban is. Emellett, ahogy erről számos cikke árulkodik, járatos volt a rendszeres teológia kérdéseinek irodalmában, valamint átlátta a gyakorlati teológia és az ökumenika összefüggéseit is. Marjovszky Tibor számára ez a teológus-minta maradt meghatározó, aminek megfelelni nagyon nehéz! Pákozdyhoz hasonlóan Marjovszky sem tud mit kezdeni az igehirdetéstől idegenkedő, vagy a dogmatikai kérdésekben járatlan biblikusokkal, illetve azokkal a kutatókkal, akik hitvallási tekintetben sehova sem helyezhetőek el. Ebben az ideálban a biblikus kutató egy-egy területtel foglalkozik, elmélyült szakember, viszont kutatásait az egészre, a teljes Szentírás összefüggéseire tekintettel végzi, és teológusként, vagyis más teológiai diszciplínákra tekintettel tárja elő. Marjovszky Tibor emellett mindig hangsúlyozta a teológiai diskurzus gyülekezeti beágyazódásának fontosságát, teológiai tanárként is ezért ragadott meg minden alkalmat az igehirdetésre, járta a gyülekezeti bibliaiskolákat, előadott téli estéken hétköznapi reformátusoknak; valamint minden erejével támogatta a lekipásztörök továbbképzésének ügyét. Folyamatosan lelkészek tucatjaival tartotta és tartja a kapcsolatot, támogatja volt tanítványait szakmailag

¹ Hodossy-Takács Előd: Bevezető: a vallástörténet és bibliai teológia tanszéke, In: [Marjovszky Tibor (szerk.)], Pákozdy László Márton: Szövetség és hűség. Tanulmányok, Budapest, 2010, 9–18.

és emberileg. Hozzá kell azonban tenni, hogy Marjovszky ezt az egyre többek által hangoztatott egységes teológiai látásmódot kiterjesztő értelemben alkalmazza, és mindig hangsúlyozza a posztbiblikus zsidó gondolkodás kutatásának jelentőségét is, ezt a református exegézis számára is fontosnak tartja, és nemcsak prédikációk illusztrációjaként hozakodik elő egy-egy bölcs rabbi jeles gondolataival. A teológiát tehát a lehető leginkluzívabban művelte és műveli előadásaiiban.

Másik jellegzetes meghatározó alapvonása a holland teológiai szemlélet. Hollandul ösztöndíjas tanulmányai alatt tanult meg, de a nyelv művelését azután is folytatta. Szenvedélyesen gyűjtötte a holland teológiai irodalmat, annak magyar nyelvterületen a huszadik század végén egyik legavatottabb tolmácsolója lett. Követte a holland teológiai élet változásait, hangsúlyeltolódásait, az egyházi élet és a lelkészképzés megváltozását.

Marjovszky Tibor, és ez a fentiek összefüggésében válik érthetővé, lelkipásztor maradt a teológiai katedrán is. Baranyában több gyülekezetben szolgált, volt pécsi segédlelkész, majd diószvizslói lelkipásztor (1983–84), később Hidasra (1985–86), innen Bajára került. 1993-ban Üllőre költöztek családjával, amikor a gyülekezet feleségét, Dr. Kun Máriát választotta meg lelkipásztornak. Marjovszky Tibor így aktív szolgálati idejének második felét a tanításnak szentelhette, főállású gyülekezeti szolgálat nélkül. Aktív teológiai tanári pályája a nyolcvanas években kezdődött, és mintegy harminc éven át tartott. Ez idő alatt tanított különböző meghívásoknak eleget téve a Budapesti Református Teológiai Akadémián, a Baptista Teológiai Akadémián, a Sárospataki Református Teológiai Akadémián; de ezeket messze felülmúlta számára a Debreceni Református Hittudományi Egyetem, ahol 1995-től 2015-ig vezette a Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszéket.

Tudományos érdeklődése elsősorban az Ószövetség nyelvi és teológiai kérdéseire, valamint az intertestamentális kor és a posztbiblikus zsidóság irodalmára terjed ki. Meghatározó tanár volt, akinek elődói stílusa mellett senki nem ment el szó nélkül. Főképp a felsőbb évfolyamokkal foglalkozott, változatos szemináriumok mellett Ó- és Újszövetségi bibliai teológiát tanított. Ügyelt arra, hogy az átadott bibliai teológiai ismeretek a teológia egészébe könnyen integrálható módon jelenjenek meg; igyekezett saját példáját felmutatva a homiletikáig vezetni egy-egy boncolgatott kérdés megvitatását.

Nyugdíjba vonulását követően két fontos kitüntetésben részesült. 2016-ban A Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiuma „Aranygyűrűs Teológiai Doktor” címmel tüntette ki, 2017-ben pedig a Sárospataki Református Teológiai Akadémia választotta tiszteletbeli tanárai sorába.

Válogatott írásai

Miért idegenkedik az igehirdető az Ószövetségtől? ThSz ú.f. 31 (1988)/6, 372–374.
„A föld megszüli az árnyakat.” Néhány megjegyzés a rabbinikus hagyomány föl-
támadás-hitéhez, In: Zsengellér József (szerk.): Eszkhatológia és utópia. Ta-
nulmányok, Pápa, 2001, 9–16 (Acta Theologica Papensia 6).

- „Még a Jordánban voltak...” – egy aggáda a Tószeftában, In: Zsengellér József (szerk.): Széfer József. A tanítványok tanulmánykötete a tanítómester rabbi, Prof. Dr. Schweitzer József tiszteletére, 80. születésnapja alkalmából, Budapest, 2002, 121–135.
- Hit és ismeret: Pillanatfelvétel egy holland teológusról, In: Dienes Dénes–Szabadi István (szerk.): *Doctrina et Pietas*. Tanulmányok a 70 éves Barcza József tiszteletére, Debrecen, 2002, 86–93.
- Megjegyzések a rabbinikus irodalom császár-képéhez, In: Benyik György (szerk.): Világi közösség, vallási közösség. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2003. augusztus 31.–szeptember 3., Szeged, 2004, 189–196.
- Az aggáda, avagy több-e az élet, mint a tan? *Református Szemle* (2004)/5, 451–460.
- Tudd, ki előtt állsz, In: *Orando et Laborando*. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem 2004/2005. évi értesítője, Debrecen, 2005, 123–134.
- Négyen a kertben – hordozható-e a titok?, In: Győri István (szerk.): *Hit és Tudomány*. Tanulmányok dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára professzor asszony ötvenévi teológiai tanári és kutatói munkája jubileumára, Debrecen–Sárospatak, 2005, 198–207.
- 100 éve született Pákozdy László Márton, *ThSz ú.f.* 53 (2010)/4, 242–245.
- Korhatáros kérügma: Lilit, a sas, a szamár és a többiek, In: Fazakas Sándor–Ferencz Árpád (szerk.): „Krisztusért járva követségben...” *Teológia – igehirdetés – egyházkormányzás: Tanulmánykötet a 60 éves Bölcskei Gusztáv születésnapjára*, Debrecen, 2012, 39–49 (*Acta Theologica Debrecinensis* 3).